

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
42

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-29-X

BRNO 2001

PŘEHLED VÝZKUMŮ 42 (2000)

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz>
- Odpovědný redaktor: Doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
- Redakce a příprava pro tisk: Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla, Ph.D.,
PhDr. Lubomír Šebela, CSc., Mgr. Richard Zatloukal, Miroslav Lukáš,
Alice Del Maschio
- Na titulním listě:
1. Výřez jihovýchodní části historického jádra města Brna z plánu z roku 1754 (Archiv města Brna, Sbíрка map a plánů K11).
Uložení Portos//D:/scanner/PV 2000/PV/Pvtif.tif
 2. Dvě středověká aquamanile ve tvaru beránka a koníčka, pocházející z odpadních jímek, odkrytých roku 2000 při výzkumu severozápadní části tzv. „Velkého Špalíčku“ v Brně (Dominikánská 3, 5, 7). Foto Karel Šabata, Museum města Brna.
- Tisk: BEKROS
- Náklad: 350 ks

© 2001 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

BOHUMÍN (k. ú. Záblatí u Bohumína, okr. Karviná)

Lokalita I. Mezolit? Stanoviště. Povrchový průzkum. Uložení: Muzeum Těšínska.

Lokalita je známa z mých sběrů ze 70. let, kdy se zde našlo několik desítek kusů nepatřinované pazourkové industrie. Tyto artefakty (jádra, úštěpy, čepelové polotovary) jsou dosud nepublikovány a chová je ve svých sbírkách Muzeum Těšínska. Lokalita se nachází na severním okraji obce, vlevo od cesty do Skřečoně. Tvoří ji pole rozprostírající se na platu, které končí na okraji lesa Bagincc.

Industrie je vyrobena z morénového baltického pazourku, beze stop patiny, otloukače jsou z křemenných valounů.

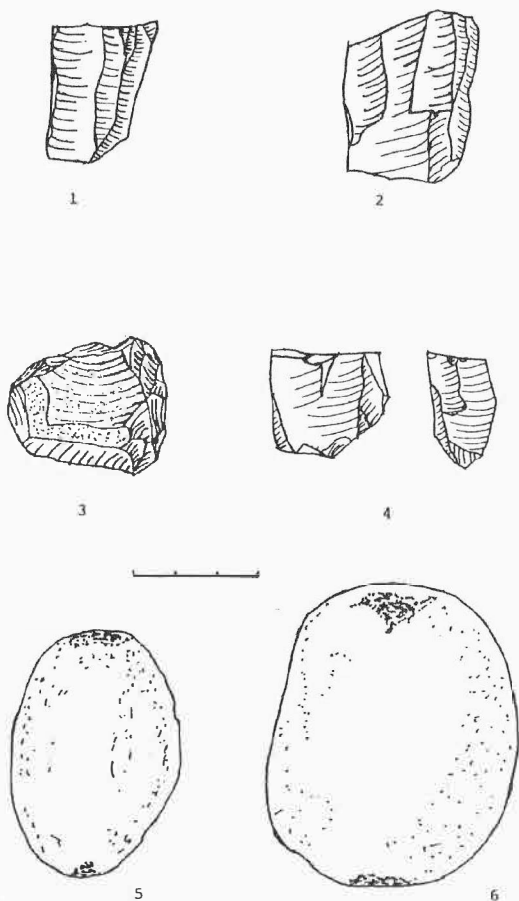
Jádra jsou v pokročilém stadiu exploatace, se zaměřením na výrobu čepelí. Pouze jedno jádro (obr. 1:3) sloužilo k výrobě úštěpů a po využití byla jeho hrana upravena k sekundárnímu využití (drasadlo). U většiny jader se projevuje změna orientace odbíjení čepelí.

Tab. 1. Typologické složení nálezů. Typology.

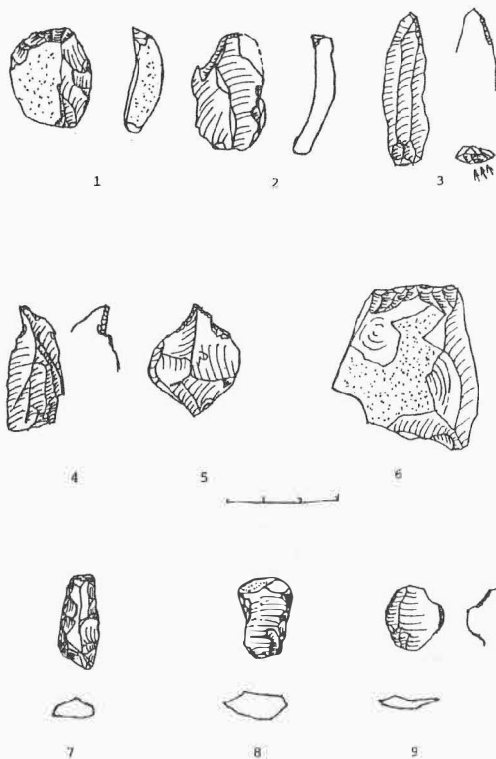
Typ artefaktů	Počet kusů	Vyobrazení
jádra	4	1: 1 - 4
škrabadla	3	2: 1,2,7
vrtáky	1	2: 5
vrták - rydlo	1	2: 4
hrotitá retuš. čepel	1	2: 3
místně retuš. úštěpy	5	2: 6,8,9
otloukače	2	1: 5,6

Dva křemenné valouny (obr. 1: 5,6) nesou na protilehlých pólech stopy po používání ve funkci otloukače. Jejich přítomnost v kolekci, která byla nalezena na nevelké ploše cca 30 x 30 m, naznačuje, že se v tomto prostoru pravděpodobně nacházela dílna.

Dvě škrabadla jsou na krátkých úštěpech, jedno (obr. 2: 7) na krátké masivní čepeli. Vrtáky jsou provedeny na čepeli a na úštěpu. Hrotitá čepel je v horní části upraveny drobnou, protilehle orientovanou retuší. Úštěpy jsou retušovány převážně drobnou hranovou retuší, někdy vysokou otupující retuší, nebo polostrmou retuší vytvářející drasadlovitou hranu (obr. 2: 6).

Obr. 1. Záblatí I. Nálezy pazourkové industrie. Flint industry finds.

Obr. 2. Záblatí I. Nálezy pazourkové industrie. Flint industry finds.

Nevelká kolekce nástrojů se vyznačuje převahou krátkých škradel a absencí výrazných typů, které by umožnily její přesnější datování. Typ použité technologie (tendence k miniaturizaci), složení skupiny nástrojů nasvědčují, že se jedná o pozůstatek dočasného stanoviště menší skupinky lidí, pravděpodobně mezolitického stáří. Zdá se však, že ani neolitické datování (resp. kontaminace) není úplně vyloučeno.

Pavel Wodecki, Praha

Summary:

Surface surveys in the area provided a small lithic assemblage, made of unpatinated flint, possibly of Mesolithic or later age.

BOLATICE (okr. Opava)

Jižně obce. Starý - střední paleolit? Ojedinelý náález. Povrchový průzkum. Uložení: Slezské muzeum Opava

Při povrchovém průzkumu jižně od obce Bolatice (obr. 2: poloha 2) nalezl ing. Bruno Kladiva (Hlučín) předmět z hnědého až okrového patinovaného pazourku. Jde zřejmě o mesiální a terminální část velkého úštěpu, s nepravidelnými laterálními retušemi (v terminální části jde o recentní poškození); baze je odlomena (obr. 4).

Obr. 3. Lokalizace obou nálezů v okolí Bohuslavic a Bolatic (okr. Opava). 1: Pěstní klín, 2: zlomek velkého úštěpu. Podle B. Kladivy.

Location of the two finds in the vicinity of Bohuslavice and Bolatic. 1: Hand-axe, 2: flake.

Vzhledem k výskytu morénového pazourku v tomto regionu nelze u zlomku zcela vyloučit, že jde o pseudoartefakt. Pokud jde o úštěp, pak vzhledem k velikosti, morfologii a stupni patinace odpovídá nejspíše starému až střednímu paleolitu a můžeme jej srovnat se starším nálezem pěstního klínu

u Bohuslavic (obr. 1: poloha 1, Svoboda a kol. 1991).

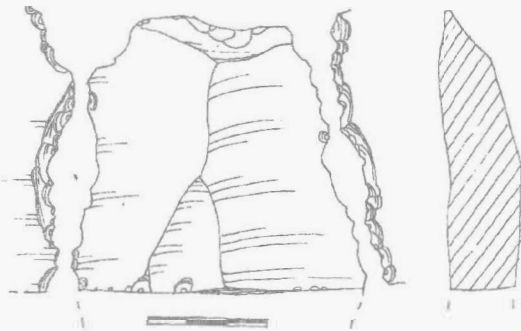
Jiří Svoboda, AÚ AV ČR Brno

Literatura:

Svoboda, J. - Macoun, J. - Přichystal, A. 1991: Acheulian finds from Silesia. Archeologické rozhledy 43, 371-375.

Summary:

Surface find on a flint object, possibly fragment of a larger flake.

Obr. 4. Bolatice (okr. Opava). Fragment pazourku, zřejmě mesiální a terminální část většího úštěpu. Fragment of a flake.

BRNO (okr. Brno-město)

„Kráví hora“. Mladý paleolit. Ojedinelý náález. Uložení: AÚ AV ČR Brno.

V měsíci říjnu roku 2000 nalezl referent ojedinelý silicitový artefakt při úpatí Kraví hory (souřadnice [3615.5,5453.5]). Místo nálezu je situováno asi 100 m východně od kostela na konečné tramvaje v Masarykově čtvrti. Náález byl učiněn na chodníku nedaleko výkopu, který zastihl recentně přemístěné jílovité prachovce tercierního stáří.

Surovinu představuje silicit severské provenience se zbytkem kůry hlízy. Artefakt je mléčně bíle patinován, jen na přibližně 5% povrchu prosvítá namodralé zbarvení.

Jedná se o kombinaci atypického škrabadla s rydlem na lomu, která je vyrobena na distálním zlomku čepele (obr. 5).

Jedná se o ojedinelý náález jehož chronologické či kulturní zařazení je problematické – rámcově se jedná o mladý paleolit. Artefakt představuje první náález v prostoru Kraví hory, která představuje výraznou vyvýšeninu v centru Brna.

Petr Škrdla, AÚ AV ČR Brno